

בע"ח (ירושלים) 60118-05-13 - אורי בלאו ואח' נ' מדינת ישראל

בע"ח (ירושלים) 60118-05-13 - אורי בלאו ואח' נ' מדינת ישראל לשלום ירושלים

בע"ח (ירושלים) 60118-05-13

1. אורי בלאו

2. שי גרינברג

נגד

מדינת ישראל

בית משפט השלום בירושלים

[13.10.2013]

כב' השופט איתן קורנהאוזר

החלטה

בפתח הדברים, בית המשפט מודיע לצדדים, כי עקב תקלה במערכת המחשב, חל עיכוב במסירת ההחלטה.

1. בפני בקשה לקבלת חומר חקירה, בהתאם לסעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ";).

המבקשים עתרו בבקשתם, להורות למשיבה להעביר לעיונם חומר ראיות כדלקמן:

א. נהלים בדבר הגשת כתבי אישום לפי סעיף 447(א) לחוק העונשין.

ב. העתקים של "כל כתבי האישום" שהוגשו בעבירה של הסגת גבול לפי סעיף 447(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. במהלך הדיון בפני, הצהירה נציגת המשיבה כי "אין נוהל שקובע את הדרך להגיש כתב אישום בעבירה של הסגת גבול" (עמ' 2, שורה 21 לפרוטוקול). לפיכך, החלטה זו תעסוק בחלקה האחר של הבקשה, והוא העתירה לקבלת העתקי כתבי אישום שהוגשו לפי סעיף 447(א) לחוק העונשין.

3. המבקשים ביקשו לבסס עתירתם על רלוונטיות כתבי האישום המבוקשים, באשר ליכולתם לטעון לאכיפה בררנית, זאת תוך הפניה לפסיקה התומכת בעמדה זו.

המשיבה טענה, כי הפסיקה אליה היפנו המבקשים עוסקת במקרים בהם הוגשו כתבי אישום בניגוד להנחיות מפורשות. עוד נימקה המשיבה התנגדותה בהכבדה הרבה שתגרם לה, נוכח הצורך באיתור "כמות עצומה של כתבי אישום", וכן הצורך לאבחן אותם בהתאם לבקשת המבקשים, בין הסגת גבול למטרה פלילית לבין הסגת גבול במטרה להקניט דיון

4. על הנכלל בגדר "חומר חקירה", במסגרת הדיון הנדון, החילה הפסיקה את מבחן הרלוונטיות, הוא אותו "יסוד להניח" כי החומר המבוקש אכן ישפיע על בירור האישום כנגד המבקש. ראו מספר החלטות לדוגמא: בש"פ 4157/00 עופר נמרודי נ' מדינת ישראל, ([פורסם בנבו], 9.8.2000); בש"פ 7064/08 מדינת ישראל נ' ליאורה ברקו, ([פורסם בנבו], 13.8.2009); בש"פ 3099/08 דוד אברהמי נ' מדינת ישראל, ([פורסם בנבו], 23.2.2009); בש"פ 10283/09 אליק לדר נ' מדינת ישראל, ([פורסם בנבו], 19.1.2010); בש"פ 3377/10 עדוי נ' מדינת ישראל, ([פורסם בנבו], 17.5.2010).

5. במקרה שבפני, מבקשים העותרים להעמיד תשתית ראייתית לצורך טענת אכיפה בררנית, זאת במהלך ניהול התיק העיקרי כנגדם. אין ספק, כי לשם ביסוס טענה זו, על המבקשים אכן להניח תשתית ראייתית מתאימה. (ראו ע"פ 8551/11 יצחק כהן סלכגי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], 12.8.2012; כמו כן, ראו הצורך בהנחת תשתית זו לשם טענת הפליה במסגרת הליך מעצר, במסגרת בש"פ 7148/12 עז אלאדין כנאנה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], 14.10.2012. בנוסף, באשר לקושי האינהרנטי בהוכחת טענת האכיפה הבררנית, ללא המידע המצוי בידי המשיבה, ראו פסקה 25 במסגרת ע"פ 27978-10-11 מדינת ישראל נ' עמית ופריאל, [פורסם בנבו], 22.4.2013, להלן: "ענין עמית ופריאל", והאסמכתאות שם).

ברי, כי דרך כלל, בכוחה של טענת האכיפה הבררנית להשפיע על ברור אשמת הטוען. יחד עם זאת, יש לבחון את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה, על מנת לקבוע האם המידע המבוקש בגדר הבקשה, הינו רלוונטי לאותה טענת הגנה; האם המידע המבוקש, אכן עשוי לסייע בידי המבקש בהצגת התשתית הראייתית להגנה זו. באופן זה, בית המשפט לא יעתר לבקשה דומה במקרים בהם, על פניו, מדובר בכתבי אישום המוגשים באופן תדיר בפני בית המשפט, בעבירות נפוצות ובנסיבות דומות (ראו, לענין זה, פסקאות 36-37 לפסק דינה של כב' השופטת נאור (כתוארה אז), במסגרת עמ"מ 2398/08 מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' אליצור סגל, [פורסם בנבו], 19.6.2011, להלן: "ענין סגל"). לפיכך, על המבקש להציג "תשתית לכאורית ראשונית" לביסוס בקשתו (ראו ערעור (עלב"ש) 85/12, טור' ג.ש. נ' התובע הצבאי הראשי, פסקה 37 בהחלטת המשנה לנשיא, תא"ל פיילס, [פורסם בנבו] 27.12.2012).

6. עיון בנסיבות הדיון בעניין סגל, מעלה כי גדר המחלוקת בין הממונה על חופש המידע לבין המבקש, נסוב על היקף החומר שיועבר לידי ולא על עצם החובה בהעברתו (ראו סעיף 14 להחלטת כב' השופטת נאור). עוד יצוין, כי ענין זה עלה אגב אמירת בית המשפט המחוזי בירושלים, במסגרת ע"פ 30636/06, בדבר הצורך במתן גישה למאגר נתונים של המדינה לשם הוכחת טענת הגנה מן הצדק (ראו האמור בסעיף 2 להחלטת כב' השופטת נאור).

המשיבה בפני, לא טענה לגבי השוני הקיים במסלולים העומדים בפני נאשם, לשם קבלת המידע המבוקש, בהתאם לסעיף 74 לחסד"פ, לעומת בקשה בהתאם לחוק חופש המידע.

למעלה מהצורך, אציין בתמצית, כי הנמקת בית המשפט בענין סגל, לגבי הצורך המהותי בגילוי החומר המבוקש
בנסיבות אלה, תקפה אף לצורך הדיון במסלול סעיף 74 לחסד"פ, ראו לענין זה את דברי כב' השופט גרוניס (כתוארו
אז), בסעיף 2 לפסק דינו:

"...מנקודת מבט זו בהחלט ראוי לאפשר לנאשם לעיין בהחלטות רלוונטיות של התביעה הכללית. כמו כן, אם לא
תינתן לנאשם גישה להחלטות, ספק אם יוכל הוא לבסס טענה בדבר אכיפה בירנית".

בהמשך, התייחס לשוני בין המסלולים, אולם העיר כי:
"התשובה צריכה להימצא, לטעמי, בקביעה של כללים דומים לענין היקף הגילוי בין אם מדובר בהליך הפלילי ובין אם
מדובר בהליך לפי החוק"

(סעיף 4 לפסק דינו. וראו את עמדת כב' השופטת נאור, בסעיף 53 לפסק דינה).

אציין בהקשר זה, אף את דברי כב' השופט סולברג, במסגרת עת"מ (י-ם) 3479-02-11 גולאני נ' המשרד לבטחון
פנים ואח', ([פורסם בנבו], 30.1.2012, סעיף 13 לפסק הדין):

"נדרשת הלימה בין מידע שבא בגדר "חומר חקירה" כמשמעו בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב],
התשמ"ב-1982, לבין עיון בתיקי חקירה לפי חוק חופש המידע... לא יתכן פער גדול כל כך בין אי-זכאות לקבל את
המידע לפי סעיף 74 לחסד"פ, לבין קבלה גורפת וללא סייג של המידע לפי חוק חופש המידע... ההרמוניה החקיקתית
מחייבת איזון".

באופן זה, קיבלו בתי המשפט עררים בהתאם לסעיף 74 לחסד"פ, וקבעו את זכות המבקש לקבל מידע לגבי כתבי
אישומים קודמים בגין עבירות דומות: ראו ע"ח (י-ם) 2993-09-12 יצחק נאוי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו]
9.12.12, [להלן: "ענין נאווי"]; ע"ח (ת"א) 6927-01-13 יעקב מצרי נ' מדינת ישראל פרקליטות מחוז תל אביב
(פלילי), [פורסם בנבו], 6.8.13, [להלן: "ענין מצרי"]; וכן את דברי כב' השופט סופר, בענין עמית ופריאל:
"חומר חקירה הבא בגדר סעיף 54 לחוק, כולל גם כתבי אישום שהוגשו כנגד נאשמים אחרים בעבירות זהות, נתונים
סטטיסטיים בדבר אכיפה וכן נהלים בקשר להגשת כתבי אישום"
(סעיף 49 לפסק הדין).

7. משך התקופה, לגביה הורו בתי המשפט לחשוף נתונים באשר לכתבי אישום, השתנתה בהתאם למהות הבקשה
(קבלת נתונים סטטיסטיים בלבד, קבלת עותקי כתבי אישום, מידע על תיקי חקירה סגורים, קבלת הנמקות הסגירה,
ועוד), אופי העבירה המדוברת וכן נסיבותיה.

נקודת האיזון בסוגיה זו, משתנה ממקרה למקרה, כדברי כב' השופטת נאור בענין סגל:

"ודוק: יישום נקודת האיזון, כאמור, עשויה להשתנות ממקרה למקרה. אין להסיק מפסק דיני כי תמיד נקודת האיזון מתגבשת בחלוף שלוש שנים. נקודת האיזון בגדרי מבחן הסבירות היא גמישה. אין מדובר בהכרח במבחן של תקופת זמן. המבחן עשוי להיות גם מבחן כמותי אבסולוטי, של מספר מירבי של תיקים...האיזון חייב להביא בחשבון את כל נסיבות העניין" (סעיף 51 לפסק דינה).

יש להדגיש, כי בעוד במסגרת המסלול המנהלי (ענין סגל), כובד נקודת האיזון ייטה בהתאם למידת ההכבדה שבקבלת הבקשה, היא מבחן סבירות הקצאת המשאבים, הרי במסגרת המסלול הפלילי, הנדון בפני, נקודת האיזון תטה בהתאם למידת חיוניות המידע להגנת המבקש. ככל שתעלה חשיבות קבלת המידע לצורך הגנת המבקש, כן תתפרס מהותית יריעת מסירת המידע המבוקש וכן יתרחב היקפה.

באופן דומה, השתנו נקודות האיזון בהחלטות שונות: ראו קבלת נתונים, למשך תקופה של שלוש שנים, לגבי החלטות העמדה לדין ואי העמדה לדין, של המחלקה לתפקידים מיוחדים בפרקליטות המדינה, בעבירות המגבילות את חופש הביטוי (ענין סגל); קבלת 16 תיקי חקירה, העוסקים בהפרת הוראה חוקית, וכן פרטי מידע לגביהם, אותם קבע בית המשפט (ענין מצרי); נתונים למשך שנה, לגבי כתבי אישום, רשימת תיקים סגורים, תוך ציון סיבת הסגירה, בענין תיקי העלבת עובד ציבור בתחום מחוז ש"י (ענין נאווי); מידע לגבי תיקים מאז שנת 2002 (ההחלטה מיום 3.3.2008) או 50 החלטות לכל היותר, לגבי העמדה לדין, או סגירת תיק, או החלטה שלא לפתוח בחקירה או להפסיק לחקור, לגבי עבירת השארת ילד ללא השגחה ברשלנות (ב"ש י-ם), 9533/08 רוחמה ירושלמי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], 3.3.2008).

המקרה הנדון

8. במקרה שבפני, מדובר בכתב אישום המייחס למבקשים עבירת הסגת גבול, ללא ביצוע כל עבירה נלווית. עיון בחומר החקירה, מעלה תמונה כדלקמן: המתלוננת מנהלת בביתה מעון לנערות במצוקה (להלן: "המעון"). המבקשת 2, המשמשת כעיתונאית, היתה בקשר עם המתלוננת, זאת לצורך כתבה עיתונאית על מעון זה. הסגת הגבול הנטענת, בוצעה על ידי המבקשים לתוך המעון, עת לא נכח בו אדם, וללא תאום מוקדם למועד זה. במהלך הסגת הגבול, נכנסו המבקשים אל תוך המבנה, שדלתו היתה סגורה אך לא נעולה, הסתובבו בתוכו, כאשר המבקשת נכנסת לחדרים במקום, ולבסוף צילם המבקש את אחד החדרים. אין המדובר במקרה המקובל והמוכר של עבירת הסגת גבול. אין המדובר בסוג המקרים הבאים באופן תדיר בפני בית המשפט. לפיכך, נוכח נסיבות המקרה וההנמקות שלעיל, אני קובע כי יש לאפשר למבקשים לקבל את המידע המבוקש, זאת לשם ביסוס טענתם בדבר אכיפה בררנית.

אין בהחלטה זו משום הבעת עמדה כלשהי, לגבי משקל הטענה שתעלה במסגרת הדיון בתיק העיקרי. יתכנו בהחלט מקרים, להם לא ימצאו תקדימים רבים, אם בכלל, בשל העובדה שלא עלו בעבק נסיבות דומות במסגרת חקירה פלילית; יתכן כי לאחר קבלת חומר הראיות המבוקש, יחליטו המבקשים שלא לטעון טענה זו; עוד יתכן, שלאחר קבלת הנתונים וחשיפה לחומר הראיות בתיק הנוכחי, יקבע המותב היושב בדין כי יש לדחות את הטענה לגופה. ההחלטה הנוכחית עניינה מתן הנתונים, להם נזקקים המבקשים, לשם ניהול הגנתם, וככאלה - מהווים הנתונים המבוקשים "חומר חקירה".

9. באת כוח המשיבה, ציינה כי המשיבה איננה נוהגת להבחין בין הסגת גבול לשם ביצוע עבירה לבין הסגת גבול על מנת להקניט, הדרות בכפיפה אחת תחת אותה הוראת חיקוק. לצורך הבחנה זו, ניתן יהיה ללמוד מעובדות כתב האישום, היכן מדובר בהסגת גבול על מנת לבצע עבירה והיכן מדובר בהסגת גבול על מנת להקניט, כפי שנעשה במקרה הנדון כעת.

באשר לטענת המשיבה על כך ש"העברת המסמכים תכביד מאד על המאשימה שיהא עליה לאתר כמות עצומה של כתבי אישום ולאבחן אותם בהתאם לדרישות אותם מבקש ב"כ הנאשמים" (עמ' 2 שורות 19-20 לפרוטוקול): אכן, אין להטיל על המשיבה לבחון את מלוא חומר הראיות בכל תיקי הסגת גבול, ולהבחין, בשלב זה, בין סוגי הסגת הגבול. כאמור לעיל, המבקשים יוכלו לעשות כן, לאחר קבלת העתקי כתבי האישום, זאת בהתאם לניסוחם. בנוסף, לאור מערכות המחשוב הנמצאות בשימוש המשיבה, אין מדובר בהכבדה ניכרת על מנת לאתר ולהעביר לידי המבקשים, את עותקי כתבי האישום העוסקים בעבירת הסגת הגבול, ללא כל עבירה נלווית. אשלים התייחסותי לטענה זו, בהפניה לכובד נקודת האיזון במסגרת המסלול הפלילי, שהינה מידת חיוניות המידע להגנת הנאשם (ראו סעיף 7 לעיל).

בנסיבות אלה, אני מורה כי המשיבה תעביר לידי המבקשים, תוך 14 יום מהיום עותקים של כתבי אישום אשר הוגשו על ידה, בגין עבירת הסגת גבול כעבירה בודדת בכתב האישום, זאת משך שנתיים, אשר יבחרו על ידי המשיבה מתוך חמש השנים האחרונות.

המזכירות תשלח עותק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ט' חשון תשע"ד, 13 אוקטובר 2013, בהעדר הצדדים.